

Julio Diéguez: «La fidelitat és amor en el temps»

Entrevista a Julio Diéguez, professor de Teologia Moral i rector del Seminari de l'Opus Dei, que recentment ha escrit "Sin que él sepa como. Crecer en libertad". En el llibre reflexiona i aborda alguns dels principis rellevants de la formació cristiana com són la llibertat, fidelitat, voluntat i virtuts.

04/02/2022

Autor entre altres llibres de “Sin que él sepa como: Crecer en libertad”, Julio Diéguez és rector del Seminari de la Prelatura de l'Opus Dei i professor de Teologia Moral a la Universitat Pontifícia de la Santa Creu (Roma). Gallec de naixement, des de fa més de trenta-sis anys viu a Roma, on assegura que s'ho passa molt bé. Durant les 57 Jornades de Qüestions Pastorals de Castelldaura va intervenir amb la ponència “Els mateixos sentiments de Jesucrist”.

Què és la formació? De què va això? Per què la llibertat és important per a la formació?

La llibertat és rellevant per a la formació, perquè la formació en el fons consisteix a canviar l'ésser, no el saber. És a dir, que jo em vaig fent més capaç de prendre bones decisions autònomament, més capaç de decidir bé quan decideixo pel meu compte. Això implica que els

principis de les pròpies decisions estan ben formats i suposa un canvi en com soc jo.

Quins són els principis des dels quals jo parteixo? Aquests principis, en el fons, són les virtuts, encara que les virtuts hi ha moltes maneres d'entendre-les i no totes -des del meu punt de vista- són correctes. Molta gent les entén com un simple automatisme de repetir actes, i això no és. Si les entenem bé, aleshores són aquests principis que em permeten decidir bé. Ara, les virtuts es formen amb decisions, amb repetició d'actes i aquests actes són decisions. Són decisions lliures. Jo no puc formar aquestes disposicions que em permetran actuar més bé que a través de la llibertat. Això no elimina el valor dels consells que rebo de fora, però aquests consells només influiran en la meva formació si jo els faig meus. Si els faig propis.

Mentre sigui un sotmetre's a una regla aliena no m'estic formant.

Valors i virtuts. Què és el més interessant?

El més interessant són, sens dubte, les virtuts. Ara es parla molt de valors. Em sembla que els valors, en el fons, són una cosa abstracta. Que hi és. Coses que valen, i que més o menys interessa anar perseguint a la vida. Les virtuts són una cosa que em canvia a mi, em fa ser millor persona, perquè en el fons allò que estem buscant des del punt de vista de la moral -com jo ho veig-, no és fer el bé, sinó ser bons.

Fer el bé perquè som bons. Jo puc fer un acte bo que contribueix a crear un cert valor sense ser jo així, simplement perquè en aquell moment em convenia més. Això vol dir que aquest acte estarà bé, però no deixa una empremta profunda en mi,

és a dir no prové d'una empremta profunda.

Al seu llibre afirma que cadascú es forma a si mateix, llavors per a què serveixen els formadors?

Acostumo a dir -d'una manera una mica forta- que a mi no em formen de cap manera les decisions del Papa ni les del bisbe ni les de l'autoritat que sigui. A mi només em formen les meves pròpies decisions, però això no impedeix que les decisions del Papa o del bisbe, dels pares, els professors no tinguin cap incidència. Vol dir que només em formen si jo les faig pròpies.

Ara, sempre, durant tota la vida, però sobretot els anys en què un ha de crear més la seva pròpia personalitat, ens va molt bé –és imprescindible– el punt de vista d'altres persones que ens ajuden a veure com paga la pena de comportar-se.

I quin perfil ha de tenir aquesta persona? És necessari que sigui sacerdot?

Si parlem de confessió, una activitat que requereix el ministeri sagrat, ha de ser un prevere, però en la formació no necessàriament. Fins i tot la direcció espiritual no requereix aquesta gràcia específica. És veritat que un que l'ha rebut també ha rebut una preparació per a aquest tipus d'acompanyament, però qualsevol persona que tingui un coneixement profund, i que miri de continuar aprofundint en allò que és la vida humana, la vida cristiana, i que sigui una persona prudent capaç de prendre bones decisions, pot fer una bona feina.

Però a l'Església catòlica, si parlem de direcció espiritual, pensem automàticament en un prevere, a ningú se li acudeix pensar en un laic. És així?

És així, però està deixant de ser-ho, també perquè el Papa n'ha parlat força clarament. Que l'acompanyament espiritual no està necessàriament lligat al ministeri sacerdotal. Insisteixo, és més fàcil trobar-lo entre els sacerdots, perquè el sacerdot també ha rebut una preparació específica. Però molta altra gent que estigui ben preparada –pel seu coneixement de la doctrina, per la seva experiència de vida, per la seva vida cristiana, per la seva reflexió sobre aquesta vida– pot ajudar molt bé. La idea de direcció espiritual no està lligada al capellà.

Com es podria desenvolupar això, perquè en mitjans eclesiàstics, per ara ningú no pensa en una cosa així?

El Papa sí. Fa anys resultava molt estrany parlar-ne. Ara mateix ja no ho és tant, i la gent ja no se sorprèn. Potser pot estar d'acord o no, però ja

no sona una idea caiguda del cel de sobte. Per què?, perquè el Papa ho diu, i hi ha més gent que ho diu.

El Papa, de vegades, ha aconsellat a algunes persones -monges per exemple-, que facin aquest ministeri d'ajudar altres persones. Ha parlat moltes vegades també que un laic pot donar una bona ajuda. Lògicament, requereix una preparació, requereix una manera de viure, però no està lligada a l'ordre sagrat.

La fidelitat, afirma a “Sin que él sepa como”, és “amor en el temps”. Per què?

Moltes vegades, quan hom diu fidelitat, la gent entén mantenir un compromís al llarg del temps. És a dir, ser capaç de resignar-se davant d'altres coses que se'm presenten a la vida, i no trencar el compromís que havia establert. A mi això em sembla molt insuficient.

La fidelitat és un creixement. La fidelitat és una configuració de la pròpia vida cada cop més cap a aquell amor que em va portar a emprendre aquest camí. Aleshores no és un amor a l'origen, que crea una situació que jo ara he de mantenir caigui qui caigui, sinó que és un amor que es manté i s'aprofundeix i es va desenvolupant al llarg del temps.

“No és fidel qui persevera només perquè és el seu deure”. Però de vegades, la noció de deure t'ajuda molt.

Sens dubte, hi ha moments en què les tensions de la vida, els problemes, les dificultats et poden posar en una situació en què sembla que tot t'empeny a canviar aquesta decisió i, tanmateix, el teu sentit del deure et sosté. Vull dir que no sempre ha de ser així. Un ha d'alimentar aquest amor que sosté aquest deure, encara

que en algun moment concret de la vida s'enfosqueixi el panorama i no vegi més que el deure, però ell sap que hi ha alguna cosa més. Aquest deure respon a un bé, i respon a una idea de felicitat, encara que en aquest moment no ho veig, però sé que hi és.

Sant Josepmaria posava l'exemple dels Reis d'Orient, quan se'ls amaga l'estrella, de vegades passen núvols, de vegades un deixa de veure amb claredat allò que abans havia vist, però confia que això hi és. I segueix endavant, i després torna a aparèixer l'estrella. De nou es veu aquell camí com un camí de felicitat. El que vull dir és que no funciona el resistir perquè és el meu deure. La persona fidel gaudeix en aquesta vida. No simplement s'aguanta.

“És fidel qui adverteix la tremenda grandesa que amaga la seva fidelitat”. Però com advertir això

en el dia a dia, quan li passa pel cap: això és un rotllo, m'agradaria portar-me malament, que és més divertit.

Aquest és precisament el punt, el de les virtuts, perquè portar-se malament no és més divertit. Pot ser que en el breu termini, comporti un cert plaer, un cert goig, però mai no és més divertit. Moltes vegades les virtuts són enteses com ser capaç de tancar els ulls a coses que la vida ofereix per un motiu alt, perquè després al cel em donaran un premi, no se sap què. En realitat, no és així. La persona virtuosa és la persona realista, és la persona que s'adona del veritable valor de les coses i no es deixa enganyar per la brillantor immediata d'una qüestió.

Les virtuts són el gust pel bé. Si a mi m'agradaria fer una cosa que penso que no he de fer vol dir que la virtut encara no està del tot formada. És el

gust pel bé. Que és diferent de dir que hi ha coses que m'agraden i, tanmateix, em costen.

Després hi ha una altra idea, la formació a llarg termini.

A la vida quotidiana hom intenta respondre el millor possible a les situacions en què es troba, als problemes que se li creen, als conflictes que es plantegen, etc. He de resoldre aquest assumpte. He d'afrontar aquesta feina. He de portar-me bé amb aquesta persona, el que sigui. Em sembla que, juntament amb això, que és obvi i és bo, un també pot pensar en una altra dimensió, que és la formació que jo faig de les meves disposicions a llarg termini. Això fa que fins i tot, encara que en aquesta ocasió concreta no he sabut resoldre bé aquest problema, puc haver fet un pas, perquè he entès millor què passa, perquè he fet un intent més per comportar-me bé, que

ara no ha obtingut el fruit que jo esperava, però que sí que fa que jo a poc a poc vagi canviant. I en el futur potser seré capaç d'assolir-ho. Aleshores dona molta més esperança. Apuntar a un canvi a llarg termini i no a la resolució immediata de qualsevol problema.

Fa uns anys es va publicar un assaig titulat “El misteri de la voluntat perduda”. On ha anat a parar la voluntat?

Al llibre li dedico unes pàgines perquè hi va haver gent que em va suggerir posar alguna cosa sobre aquest tema. És veritat que ara mateix hi ha molt poca força de voluntat en molta gent. Sobretot quan comença la seva formació, i de vegades hi ha una resistència a defensar el paper de la voluntat, de saber resistir. Diguem que la fortalesa no està gaire de moda. Aquest és un tema que em sembla

que cal recuperar. I em sembla que no és oposat en absolut a la llibertat, i que no és –com alguna gent pensa– causa de voluntarisme. El voluntarisme no és un excés de bona voluntat, perquè és impossible un excés de bona voluntat. És impossible voler massa el bé.

El voluntarisme és un defecte de la intervenció de la intel·ligència en el comportament humà que, en retirar-se, deixa tot aquest espai a la voluntat, que ocupa un espai que no correspon. El voluntarisme es combat fent intervenir més la intel·ligència, plantejant-se les raons de les coses. No es resol restant força a la voluntat.

La voluntat, què és?

Si ho veiem des del punt de vista de la filosofia de sant Tomàs, és un aspirar guiat per la raó. L'ésser humà està dotat de moltes facultats, de l'aspirar, que són les tendències que

tenim: tendència a conservar la nostra salut i la nostra vida, tendència a establir relacions amb els altres, a ser valorats i valorar, a estimar i a ser estimats, a conèixer, etc. Totes les tendències funcionen per si mateixes. És a dir, quan jo tinc gana i hi ha una cosa, me la menjo o no me la menjo, però noto l'atracció d'allò. Tinc aquesta tendència. La voluntat és una tendència com aquestes, però una tendència a un bé particular, que és la tendència a un bé presentat per la raó, és a dir, el pastís em pot atreure. Perquè és bo, perquè tinc gana. Però per altra banda, la tendència a la relació amb els altres em pot dir: no et convé menjar-te'l perquè no és teu. O no et convé perquè ets diabètic, o perquè estàs intentant aprimar-te. Hi ha molts punts de vista. Les tendències, cadascuna té una resposta a la pregunta: em convé això, em convé el pastís? Només la raó en té tots. Només la raó és capaç de mirar

l'objecte des de tots els punts de vista. Per això, quan arriba a una resposta sobre si em convé o no, això és allò que la voluntat tendeix. A la resposta trobada per la raó.

El voluntarisme és una inflamació de la voluntat; aleshores, quin és l'antiinflamatori?

L'antiinflamatori és desenvolupar el paper que la intel·ligència juga a la guia del comportament. El voluntarista tendeix a executar coses que sap que estan bé perquè li vénen de fora. En molts casos això funciona, perquè també hem de ser capaços de fiar-nos. Però és molt important que la persona es plantegi i que aprofundeixi sobre quines són les raons per les quals això és bo.

Les coses no són bones perquè estan manades, sinó que estan manades perquè són bones. Si aquesta cosa està enviada per la llei de Déu, per l'Església, em puc refiar que això és

bo. Però val la pena que em demani per què. Perquè així jo puc fer això perquè jo veritablement ho vull. Perquè m'adono que és bo per a mi.

Configuració amb Crist: veure les persones i les coses com Déu les veu. Això com es fa? Com superar la nostra tendència a una visió gallinàcia, escèptica, desenganyada, baixa, de les persones i de les coses?

Quan parlem de veure les coses, les persones, com Déu les veu, insisteixo en la idea que deia abans del realisme. No estem parlant de posar-se una màscara o posar-se unes ulleres que em fan veure la realitat d'una altra manera diferent de la que és, però que és bona, perquè és com Déu les veu. És anar creant en mi les condicions que em fan possible això.

Nosaltres veiem molt a través de la nostra sensibilitat. A través de la nostra afectivitat. Igual que

l'exemple del pastís: quan el meu cap pensa si em convé o no, abans que la meva intel·ligència ho pensi, jo ja he sentit l'atracció o el rebuig d'aquella cosa. L'afectivitat parla primer, i si parla molt fort en un sentit determinat, m'acaba enganyant. Per això, he d'anar formant aquesta sensibilitat. Per exemple, una persona que sigui molt vanitosa, davant d'una oportunitat de quedar bé, la tendència li parla molt fort, no li deixa sentir altres veus que diuen: no et convé això, perquè això no és veritat. Et convé quedar bé només si és veritat.

En anar formant els nostres sentiments, els nostres afectes, afinem més en veure les coses com són. Com formem els nostres afectes? Amb actes positius. És a dir, si jo vull tenir una virtut -les virtuts són la formació de l'afectivitat- he de procurar actuar com si ja la tingués.

Miquel Castellví

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca-ad/article/entrevista-
julio-diequez-formacio-llibertat/](https://dev.opusdei.org/ca-ad/article/entrevista-julio-diequez-formacio-llibertat/)
(07/08/2025)